

Onderbescherming bestrijden met de Rechtenverkenner 2.0

In 2024 komt er een vernieuwde Rechtenverkenner. Hulpverleners die mensen bijstaan, kunnen dan van de nieuwe website gebruikmaken om na te gaan welke rechten mensen in bepaalde situaties hebben. Dit kadert in de doelstellingen van het lokaal sociaal beleid om onderbescherming tegen te gaan en de toegankelijkheid van dienst- en hulpverlening te verhogen.

De eerste versie van de Rechtenverkenner (www.rechtenverkenner.be) dateert van 2006. Een kleine twintig jaar later is deze aan vernieuwing toe. Het Departement Zorg van de Vlaamse overheid neemt hierin de leiding.

In de loop van de jaren zijn er technologische mogelijkheden bij gekomen waardoor de informatie meer gedeeld kan worden. Vlaanderen besliste om te werken met een Interbestuurlijke Producten- en Dienstencatalogus (IPDC) en een Lokale Producten- en Dienstencata-

logus (LPDC). Hierin komen (publieke) producten en diensten die de vier overheidsniveaus verlenen: de federale overheid, de Vlaamse overheid, de provinciale overheid en de lokale overheden.

Het uitgangspunt is dat je de producten en diensten maar op één plaats hoeft in te geven en up-to-date te houden. Van daaruit wordt de info gebruikt in diverse toepassingen. Voorbeelden van zulke toepassingen zijn Mijn Burgerprofiel, het Verenigingsloket, en ook de vernieuwde Rechtenverkenner.

Sociale rechten

De Rechtenverkenner 2.0 ontsluit de sociale rechten die iemand kan hebben. Een sociaal recht dat opgenomen wordt in de Rechtenverkenner, draagt bij aan de minimale voorwaarden die nodig zijn om een menswaardig leven te leiden en actief deel te nemen aan de samenleving. Het kan gaan om een financieel voordeel, advies of begeleiding, of om het beschikbaar stellen van infrastructuur of materiaal. Als je voldoet aan bepaalde voorwaarden, kun je bijvoorbeeld aanspraak ma-

ken op gratis huisvuilzakken, of op een mantelzorgtoelage. Deze sociale rechten kunnen toegekend worden vanuit de federale overheid, de Vlaamse overheid, vanuit de provincie of vanuit de gemeente of het OCMW. Een groot deel van de sociale rechten wordt lokaal toegekend. Des te belangrijker dat de rechten vanuit de gemeente, het OCMW en dergelijke te vinden zijn in deze tool.

Er is een wezenlijk verschil tussen de Sociale Kaart en de Rechtenverkenner. Zo wordt bijvoorbeeld in de Sociale Kaart (www.desocialekaart.be) het aanbod 'warme maaltijden' van een OCMW opgenomen, maar in de Rechtenverkenner wordt het 'verminderd tarief voor warme maaltijden' vermeld.

Effectief en efficiënt werken

Idealiter heeft elk lokaal bestuur in Vlaanderen een medewerker aangeduid om de producten en diensten van de eigen gemeente in te geven in de LPDC. Die LPDC zal dus dienst doen als bron voor de informatie in de vernieuwde Rechtenverkenner. De input in de LPDC zal, in de meeste gevallen, gebeuren door communicatieverantwoordelijken, inhoudelijk

Tips om de rechtenverkenner te onderhouden en te gebruiken

- Duid een of enkele productverantwoordelijken (in elke dienst) aan in je lokale bestuur.
- Geef hen de taak om producten en diensten (dus ook 'rechten') in te geven en up-to-date te houden.
- Informeer alle medewerkers over wie die productverantwoordelijken zijn zodat de informatie kan doorstromen.
- Plan een check, intern in je bestuur, zodat de juiste informatie in de juiste vorm in de LPDC terechtkomt.
- Laat je niet afschrikken en start gewoon!
- Plan controlemomenten in om de al ingegeven rechten te checken op relevantie en correctheid en nieuwe producten en diensten in te voeren.
- Zoek informatie via de website van de Vlaamse overheid.

De Rechtenverkenner staat of valt met de informatie die in de LPDC gestopt is. De lokale besturen hebben hierin een belangrijke opdracht.

experten, medewerkers die belast zijn met het ontwikkelen van de dienstverlening, eventueel medewerkers organisatieontwikkeling enzovoort. Ingeven alleen is ook niet voldoende, de informatie moet up-to-date gehouden worden. Het is daarom belangrijk dat collega's weten dat ze bij deze persoon terecht kunnen, zodat ze die de nodige informatie kunnen bezorgen.

Lissa Catthoor licht toe: 'In Sint-Niklaas gaan we werken met een systeem van productverantwoordelijken. Als inhoudelijke experts zullen zij de productinformatie aanvullen en up-to-date houden. Na een kwalitatieve check door onze communicatiedienst kan de informatie in de LPDC-module ingebracht worden. Van daaruit gebeurt dan de verdere verspreiding naar diverse toepassingen, zoals de Rechtenverkenner 2.0. In de toekomst willen we graag een koppeling tot stand brengen tussen onze eigen website met productfiches en de LPDC. We bekijken momenteel wat de mogelijkheden zijn.'

Het doel van de Rechtenverkenner is, zoals het woord het zegt, verkennen welke rechten iemand heeft. Deze rechten situeren zich in diverse domeinen zoals wonen, welzijn, mobiliteit, vrijetijdsactiviteiten. 'Automatische rechtentoekekening' is iets anders. Voor sommige voordelen is dit al gerealiseerd. Als je bijvoorbeeld tot een bepaalde doelgroep behoort en de organisatie die een bepaald voordeel/recht biedt, over jouw persoonsgegevens beschikt of eraan kan geraken, dan kan dat voordeel/recht automatisch toegekend worden. Voorbeelden daarvan zijn het Groeipakket en de sociale correctie diftar. Voor andere voordelen is dit technisch of om privacy-redenen niet mogelijk.

Een groot deel van de sociale rechten wordt zoals hierboven al aangehaald lokaal toegekend. Lokale besturen moeten er dus voor zorgen dat hun rechten ingegeven worden. Kortrijk en Sint-Niklaas hebben hier als eerste lokale besturen al voor gezorgd. Zoulikha Harrouch van Sint-Niklaas getuigt: 'Je hebt eigenlijk al

heel wat informatie ter beschikking. Denk maar aan de reglementen, de eventuele fiches, het draaiboek en dergelijke. Het komt erop aan al deze gegevens te verzamelen en in te geven.'

Lancering van de Rechtenverkenner 2.0

Afgelopen voorjaar werd een eerste versie van de Rechtenverkenner getest door een honderdtal eindgebruikers. Op dit moment werkt men aan een verfijning van de website. Later volgt een beperktere tweede testperiode.

Als hulpverlener kun je in de toekomst uiteraard maar informatie vinden via de Rechtenverkenner als die ook effectief ingegeven is. De Vlaamse overheid (concreet: ABB) heeft vorig jaar en recent, in september en oktober, opleidingssessies georganiseerd. Dit jaar volgen er nog enkele sessies 'Heerlijk helder' om de deelnemers het belang van helder taalgebruik bij te brengen. Ook zijn er heel regelmatig vragenuurtjes waaraan je vrij kunt deelnemen. Hopelijk zijn de lokale besturen op deze manier voldoende geïnformeerd en gaan ze aan de slag.

Dankzij de informatie in de Rechtenverkenner zullen hulpverleners binnen de lokale besturen maar ook andere hulp- en zorgverleners die actief zijn in een bepaalde gemeente, de burgers kunnen informeren over hun sociale rechten. De lancering is gepland in 2024. —

MIET REMANS

stafmedewerker KSZ en gegevensdeling VVSG

ZOULIKHA HARROUCH

afdelingshoofd sociale dienstverlening

Sint-Niklaas

LISSA CATTHOOR

adviseur dienstverlening Sint-Niklaas

Meer informatie over de LPDC: www.vlaanderen.be/lokaal-bestuur/digitale-transformatie/lokale-producten-en-dienstencatalogus. Zowel het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) als Digitaal Vlaanderen zijn betrokken. Vragen kunnen gesteld worden via loketlokaalbestuur@vlaanderen.be. De medewerkers die belast zijn met de Rechtenverkenner bij het Departement Zorg, mogen bij vragen gecontacteerd worden via rechtenverkenner@vlaanderen.be.